

Talált kincs, kis szenzáció

Hegel: Előadások a művészet filozófiájáról

Népszabadság • [Almási Miklós](#) • 2004. március 27.

A művészetelmélet egyik alapkönyve volt eddig Hegel Esztétikájának három kötete. Igaz, a szerző nem saját kezűleg írott könyvéről volt szó, hallgatói jegyezték le órai anyagát, de ezzel együtt művészeti ügyekben ez volt "a" klasszikus kalauz. Pár éve azonban más példányok is előkerültek, melyek közül a legérdekesebbet, mondhatnám, kis forradalmat előidéző könyvet - a Művészetfilozófiai előadásokat - most az Atlantisz kiadó adta közre. Azt nem mondanám, hogy az új szöveg tükrében minden más lett - ez is hallgatói lejegyzés -, mégis kis szenzáció: hiszen e kötet forgatása nyomán sok mindent fogunk más fényben látni. Így például azt a híres tételt, miszerint a "művészetnek vége", vagyis, hogy a modern kor a művészetek halálát hozza - amit eddig Hegelnek tulajdonítottunk. Most kiderült, hogy Hegel soha nem gondolt ilyesmit, az első lejegyző (egy Hotho nevű diákja) írta bele a könyvbe, s onnan vette át a szakma, a műkritika, a kultúraelmélet.

A mostani kiadás mindenképp kuriózum. Egyfelől sokkal markánsabban derül ki, hogy Hegel mennyire tájékozott volt kora művészetében, példái, elemzett művei jóval gazdagabbak, mint a korábbi, háromkötetes változatban. Aztán: ebben a kötetben nem utálja annyira a kortárs romantikus szerzőket (mint ahogy ezt olvashattuk tőle annak idején), sőt találmányukat - az iróniát - kifejezetten kedveli. És végül: mintha már sejtené a XX. század nagy felfedezését, hogy tudniillik a művészet világát az alkotó, a mű és a befogadó hármasa élteti, még egyszerűbben, hogy olvasó, műélvező (és műértelmező) nélkül nincs művészet.

A hegeli nyelv híresen bonyodalmas, olykor homályos (netán érthetetlen). Zoltai Dénes, a Művészetfilozófia fordítója olyan, magyarul megszólaló művet ad az érdeklődő kezébe, amely olvastatja magát, mert a bonyolult fogalmakat is élvezetesre tudta váltani. (*Atlantisz, 373 oldal, 2895 forint*)